

at det sidste Forslag har sin Plads i en Revisionslov —, men jeg har gjort det, fordi jeg har ladet mig trykke af den Paa-stand fra juridisk kyndig Side, at det vilde have sine Vanskeligheder at genrejse Den sjællandske Bondestands Sparekasse ved i dette enkelte Tilfælde, uden at der findes en almindelig Retsregel, at nedskrive Indskydernes Tilgodehavende med 25 pCt. Man har ment, at det var nødvendigt, at der var en almindelig Retsregel gældende for lignende Tilfælde. Men hvis Rigsdagen paatager sig Ansvaret og tror, det kan gaa uden dette, har jeg ikke noget imod, at man indsætter Bestemmelsen om Tvangs-nedskrivning i det første Lovforslag. Men jeg ved ikke, om det vil kunne holde i Fremtiden, og det er derfor, jeg har villet lade dette Spørgsmaal blive Genstand for indgaaende Prøvelse i Udvalg baade i dette og i det andet Ting.

Jeg vender mig nu til det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Birck). Jeg takker ham for hans overvejende velvillige Udtalelser om Forslaget, skønt der i hans Kritik ogsaa sporedes visse Spidser. Det ærede Medlem mente, at jeg ikke havde Ret til at kalde, hvad her er sket, en Landsulykke: Det var ikke vis major, som det ærede Medlem udtrykte sig, vi skulde ikke give Himlen Skyld for, hvad her er sket, det var ikke Skæbnen. Nej, men der sker saa mange Ulykker, og de fleste ske vel saaledes, at man ikke kan give Vorherre Skylden. For de fleste Ulykker maa vi vist helst tilskrive os selv Skylden, og den, som bærer Hovedansvaret for de Ulykker, som her ere skete, er jo Alberti. Jeg mener, at en Landsulykke kan det godt blive, fordi det ikke er et Spil af Skæbnen, ikke en Ulykke, der er foranlediget ved visse Naturkræfter, som Himlen raader over. Saaledes som jeg ser paa dette Forhold, betragter jeg det virkelig som noget af en Landsulykke, hvis Den sjællandske Bondestands Sparekasse gaar fallit. Det har jeg sagt flere Gange, og det fastholder jeg.

Det ærede Medlem vilde minde mig om, hvad der skete i 1880, da Sparekasseloven blev forhandlet her i Tinget. Det behøver det ærede Medlem ikke at minde mig om, for det kender jeg af Erfaring, det ærede Medlem har læst sig det til.

Det gaar jo saadan med det ærede Medlems Visdom, at det er noget, han paa sin Kontorstol har tilegnet sig ved at læse en hel Mængde Skrifter og Bøger, og saa tumler det ærede Medlem med Teorierne, uden at han i Regelen har noget Kendskab til eller Forstaaelse af det praktiske Liv. Det ærede Medlem vilde give mig den Forklaring, at man i 1880 var saa bange for Embedsmændene, at man ikke vilde have Sparekasseloven, blot fordi der ved den skabtes en ny Embedsmand. Deri tager det ærede Medlem nu fejl. Der var en anden og dybere liggende Grund til, at man var betænkelig ved at gaa ind paa Sparekasseloven i 1880. Forholdet var nemlig det, at indtil faa Aar forud raadede Højre over næsten alle Pengeinstitutter her i Landet, og de førte mange Steder et skrappt Regimente. Jeg ved, at en Sparekassedirektør i den Købstad, hvor jeg blev valgt, ikke generede sig for at gaa rundt til de Mænd i Byen og paa Landet, der skyldte Sparekassen Penge, og lade dem tydeligt forstaa, at hvis de stemte paa mig, kunde de risikere at faa deres Kapital opsagt. (Zahle: Hvornaar var det?) Det var i 80'erne — jeg ved ikke, hvilken historisk Interesse det ærede Medlem har af at faa dette at vide. (Zahle: Forholdene have ændret sig meget siden). Ja, Gud ske Lov, og derfor antager jeg, at det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds ikke rigtig kan forstaa, at der har været Højremænd, der have stillet sig, som de stillede sig den Gang.

Men jeg skal erindre det ærede Medlem om, at da vi i 1880 forhandlede Sparekasseloven, havde vi allerede i Slutningen af 70'erne haft et Provisorium, og i 80'ernes Begyndelse hang Spørgsmaalet om provisoriske Love og provisoriske Finanslove som en tung Uvejrsryk paa den politiske Himmel. Sparekasse efter Sparekasse rejstes rundt omkring i Landet nærmest af Venstre, fordi Venstre følte, at det gjaldt om at gøre Befolkningen, særlig Landbefolkningen, men ogsaa Bybefolkningen, uafhængig af Højres Regimente i Pengesager. Det var ganske naturligt, at under saadanne stærkt spændte politiske Forhold var mange Venstremænd ængstelige og betænkelige ved, at man ved